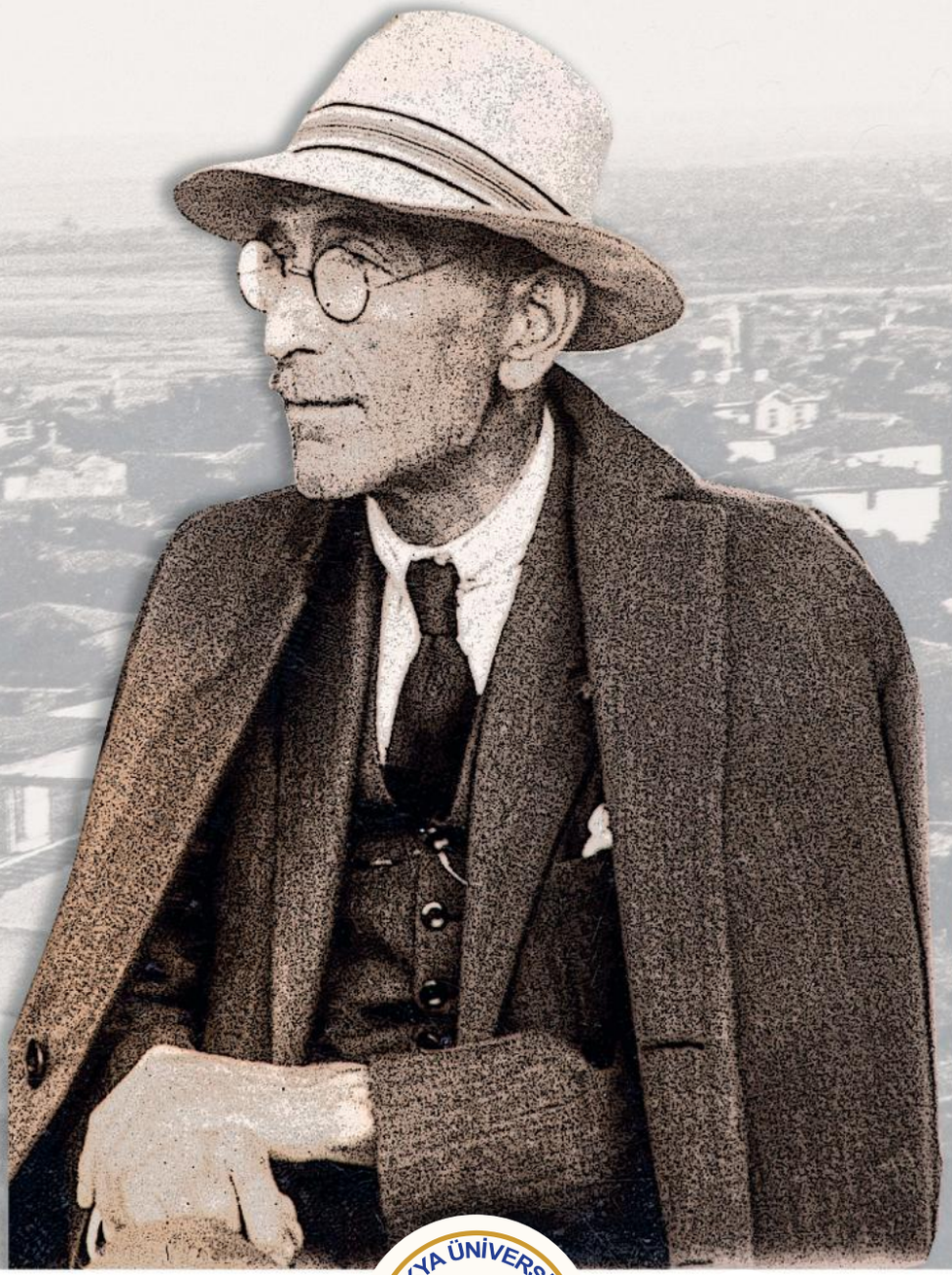
Fotoğraf ve Desenlerle

Dr. Rifat Osman

with Photos & Drawings

B. Cem Altınel

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
1982

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI

Yayın No: **352**
ISBN: **978-975-374-403-4**
Doi Numarası: **10.67004/tupress.9789753744034**

Yazım tercihleri üzerine / Notes on choices:

Rifat Osman'ın fotoğrafların ön ve arkalarındaki notları, kullandığı dile sadık kalmaya çalışılarak tırnak içinde ve italik karakterde verildi.

Rifat Osman's notes on the front and back of the photographs were given in quotation marks and italics, trying to remain faithful to the language he used.

Yazar / Author: **B. Cem Altınel**
Editörler / Editors:**Prof. Dr. Muzaffer Demir / Enver Şengül**
Kitap tasarım ve uygulama / Book design and design application: **Edanur Özçelik**
Kapak tasarım ve uygulama / Cover design and design application: **Edanur Özçelik**
Osmanlıca çeviri / Ottaman translation: **Musa Öncel**
İngilizce çeviri / English translation: **B. Cem Altınel / Neyyir Berktay**
Koordinatör / Coordinator: **Edanur Özçelik**
Fotoğraflar ve desenler / Photographs and drawings: **Dr. Rifat Osman Tosyavizade**
Fotoğraf dijital düzenleme / Photography digital proofing: **Enver Şengül – Edanur Özçelik**

Kağıt / Paper:
Fontlar / Fonts: **Museo - All Round Gothic**
Baskı-cilt / Printing-binding:
Birinci baskı / First edition: **2026**
Baskı adedi / Publishing number: **300**

Bu eserin tüm yayın hakları Trakya Üniversitesi ve Yazarına aittir.
All publishing rights of this work belong to Trakya University and the Author.

Kitapta yer alan yazıların, kartpostalların ve fotoğrafların yayın hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının ve koleksiyon / arşiv sahibinin yazılı izni olmaksızın, mekanik, fotokopi vb. hiçbir yolla çoğaltılamaz ve koleksiyon / arşiv niteliğindeki kartpostal ve fotoğraflar koleksiyon / arşiv sahibinden izinsiz hiçbir amaçla kullanılamaz.

The publication rights of the articles, postcards and photographs in the book are reserved. Except for short quotations to be made for promotion, it cannot be reproduced in any way such as mechanical, photocopying, etc. without the written permission of the publisher and the collection/archive owner, and postcards and photographs in the nature of collection/archive cannot be used for any purpose without the permission of the collection/archive owner.

İçindekiler
Table of contents

Sunu / Foreword 5-6

Başlarken / Introduction 7-9

Teşekkür / Acknowledgements 11

Yaşam Öyküsü / Biography 12-16

Fotoğraflar / Photographs 46-47

Desenler / Drawings 184-185

Bitirirken / Closing 231

Dizin / Index 233

Sunu

Edirne tarihi denildiğinde akla gelen ilk isimlerden biri, şüphesiz Tosyavizâde Dr. Rıfat Osman Bey'dir. Hayatını Edirne'ye adayan bu müstesna şahsiyet yalnızca bir hekim değil; aynı zamanda tarihçi, sanatçı, araştırmacı ve kültür insanıdır.

Askerî Tıbbiye'de aldığı eğitimin ardından ülkemizin ilk radyologları arasında yer almış; Selanik, Manastır ve Edirne'de kurduğu radyoloji servisleriyle tıp tarihimizde öncü bir rol üstlenmiştir. Birinci Dünya Savaşı yıllarında Edirne Asker Hastanesi Başhekimi olarak görev yapan Rıfat Osman, bunun yanı sıra ressam, mimar, mühendis, fotoğrafçı, müzeci, eğitimci, kütüphaneci ve yazar kimlikleriyle de çok yönlü bir aydın olarak öne çıkmıştır.

Edirne Memleket Hastanesi ve Kırklareli Asker Hastanesi projelerinden bugün Halk Eğitim Merkezi olarak kullanılan tarihi yapıya, Eski Cami önündeki çeşmelerden Edirne Sarayı ve Kaleiçi evlerine kadar pek çok eserde onun imzası bulunmaktadır. Çektiği fotoğraflar ve hazırladığı desenlerle Edirne'nin mimari ve kültürel mirasını kayıt altına almış; şehir üzerine yaptığı araştırmalar günümüzde de temel başvuru kaynakları arasında yer almıştır. Atatürk'ün talimatıyla 1925 yılında kurulan Edirne Müzesi'nin kurucuları arasında bulunan Rıfat Osman, Selimiye Kütüphanesi'ndeki yazma eserleri gün yüzüne çıkarmış, Edirne Sarayı üzerine yaptığı çalışmalarla Osmanlı tarihine önemli katkılar sağlamıştır.

Hayatı boyunca çeşitli zorluklarla karşılaşmasına rağmen Edirne'den vazgeçmemiş; işgal yıllarında arşivi ve kitapları yağmalanmasına rağmen çalışmalarını sürdürmüş, ömrünün sonuna kadar bilgi ve birikimini bu kadim şehre adamıştır. Elinizdeki eser, böylesine büyük bir Edirne sevdalısının mirasını günümüz okuyucusuyla buluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesi, Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi ve çeşitli özel koleksiyonlardan bir araya getirilen fotoğraf, desen ve belgeler, Rıfat Osman'ın çok yönlü kişiliğini ve Edirne'ye duyduğu derin bağlılığı gözler önüne sermektedir.

Bu değerli çalışmayı hazırlayarak kültür dünyamıza kazandıran, Edirne'nin son Osmanlı Belediye Başkanı Şevket Dağdeviren'in ikinci kuşak torunu Eczacı B. Cem Altınel'e; eserin editörlüğünü üstlenen, Rektör Yardımcım Prof.Dr. Muzaffer Demir ve Üniversitemiz Sağlık Müzesi Sorumlusu Enver Şengül'e içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Rıfat Osman'ın hayatından kesitler sunan fotoğraflar, kendi objektifinden yansıyan Edirne görüntüleri ve sanat anlayışını yansıtan desenlerden oluşan bu eser, yalnızca bir kitap değil; aynı zamanda Edirne'nin hafızasına tutulmuş güçlü bir ışıktır. Bu kıymetli çalışmanın şehrimizin kültür hayatına önemli katkılar sağlayacağına inanıyor, Edirne'ye gönül veren herkes için kalıcı bir kaynak olmasını diliyorum.

Elinizdeki eser, Trakya Üniversitesi'nin Edirne'ye sunduğu kültürel bir armağandır.

Prof. Dr. Mustafa Hatipler

Trakya Üniversitesi Rektörü

Foreword

When the history of Edirne is mentioned, one of the first names that comes to mind is undoubtedly Tosyavizâde Dr. Rıfat Osman Bey. This distinguished figure, who devoted his life to Edirne, was not only a physician but also a historian, artist, researcher, and man of culture.

Following his education at the Military Medical School, he became one of the first radiologists in our country and played a pioneering role in the history of Turkish medicine through the radiology departments he established in Thessaloniki, Bitola, and Edirne. During the years of the First World War, Rıfat Osman served as Chief Physician of the Edirne Military Hospital. In addition, he distinguished himself as a multifaceted intellectual through his identities as a painter, architect, engineer, photographer, museologist, educator, librarian, and author.

His signature can be found on numerous works, ranging from the projects of Edirne State Hospital and Kırklareli Military Hospital to the historic building currently used as the Public Education Center, from the fountains in front of the Old Mosque (Eski Cami) to the Edirne Palace and the traditional houses of Kaleiçi. Through the photographs he took and the drawings he produced, he documented Edirne's architectural and cultural heritage; his research on the city remains among the principal reference sources of today. As one of the founders of the Edirne Museum, established in 1925 upon the instruction of Atatürk, Rıfat Osman brought to light the manuscript works housed in the Selimiye Library and made significant contributions to Ottoman history through his studies on the Edirne Palace.

Despite the many difficulties he encountered throughout his life, he never abandoned Edirne. Even though his archive and books were plundered during the years of occupation, he continued his work and dedicated his knowledge and experience to this ancient city until the end of his life. The work you hold in your hands has been prepared to introduce the legacy of such a devoted lover of Edirne to contemporary readers. The photographs, drawings, and documents brought together from the Süleymaniye Manuscript Library, the Library of the Turkish Historical Society, and various private collections reveal both Rıfat Osman's multifaceted character and his profound attachment to Edirne.

I would like to express my sincere gratitude to Pharmacist B. Cem Altınel, the second-generation grandson of Şevket Dağdeviren, the last Ottoman Mayor of Edirne, for preparing this valuable work and bringing it to the world of culture; and to my Vice Rector, Prof. Dr. Muzaffer Demir, and Enver Şengül, Director of our University's Health Museum, who undertook the editorial work of this publication.

Comprising photographs from Rıfat Osman's life, images of Edirne captured through his own lens, and drawings that reflect his artistic vision, this work is not merely a book; it is also a powerful light cast upon the memory of Edirne. I firmly believe that this valuable publication will make significant contributions to the cultural life of our city, and I hope that it will serve as a lasting reference source for all those who hold Edirne dear.

This work is a cultural gift presented to Edirne by Trakya University.

Prof. Dr. Mustafa Hatipler

Rector, Trakya University

Başlarken

Elinizdeki çalışma, çok yönlü / çok kimlikli bir estetin yaşam öyküsü üzerine bir derleme ile desen ve fotoğraflarından oluşan bir albümdür. Çalışmanın akademik bir yayın olma hedefi yoktur. Kitap, 59 yıllık kısa yaşamında, Türkiye'nin Leonardo da Vincisi de denilebilecek bir sanat duayenine övgü, saygı ve anma ereği ile kurgulanmıştır.

Dr. Rifat Osman ile ilgili iki anı belleğimde belirginleşiyor. İlki, ilkokul günlerimde (1970) dedem Arif Dağdeviren (1888-1979) ile Rifat Osman'ın *Edirne Rehnüması* yapıtını günümüz Türkçesi'ne aktarma girişimimiz. Ölmeden önce bana hediye ettiği bu kitabı dedemin eline aldığı deri kılıflı büyüteci ile okumasını ve okuduğu metinleri o çirkin elyazım ile defterime not aldığımı anımsıyorum. O günkü çeviri çalışmasının sonuna geldiğimizde ben yazdıklarımı yüksek sesle okuyor, Arif Bey de varsa yanlışları düzeltiyordu. Açıkçası bazı sözcükleri bir türlü oturtamıyordum ve çeviriler istediğim akıcılıkta olmuyordu. Düzeltilmiş notları babamın yazıhanesinde daktilo ile temiz bir kağıda geçirmek çoşku vericiydi. Böylelikle hem yazımın çirkinliği ortadan kalkıyor hem de temiz kopyaları dosyamda saklayabiliyordum. Arif Bey'in Rifat Osman'a oldukça saygılı ve önem veren bir bakışı vardı.

İkinci anım ise; *Edirne'nin Gömüt Taşları* kitabımın hazırlıkları aşamasında Prof. Dr. Filiz Çağman'ı (1940-2021) Edirne'deki evinde ziyaret edişim ile ilgilidir. Filiz Hanım, uzun söyleşimizin bir bölümünde Edirne için Dr. Rifat Osman'ın, Prof. Dr. Süheyl Ünver'den (1898-1986) çok daha önemli olduğunu söyledi. O gün Çağman, bir derya olarak nitelediği Dr. Rifat Osman'ın henüz gerektiği gibi çalışılmamış olduğunu vurguladı.

Bilindiği gibi başarılı bir röntgen uzmanı olan Dr. Rifat Osman'ın bu yönü tıp tarihçileri tarafından yaygın biçimde irdelendi. Onun mimar / mühendis yönünü şehir tarihçileri, müzeci, arşivci, yazar ve ressam yönlerini de sanat tarihçileri uzun uzadıya çalıştı. Ulusal savaşımcılığı ve Devrimleri sahiplenişi cumhuriyet tarihçilerince detaylı olarak incelendi. Ancak Rifat Osman'ın fotoğraf sanatçısı olarak bilinirliği geri planda kaldı. Bu çalışmada Rifat Osman'ın 1910-1932 yılları arasında çektiği Edirne fotoğraflarını fazla bilinmeyen desenleri ile harmanlayarak bir albüm oluşturmayı hedefledim.

Yola çıktığımda fotoğrafların 3 koleksiyonda yoğunlaştığını saptadım. Bunlardan ilki 126 film negatifinden oluşan en kapsamlı kaynaktı ancak koleksiyonun sahibi, Edirne'de bir "Araştırma Görevlisi"nin bu negatiflerden bir çalışma yapacağını bildirdi ve Rifat Osman'ın el yazısı ile üzerine Osmanlıca notlar aldığı negatifleri benimle bölüşmedi. İkinci kaynak ise Süheyl Ünver'den kızı Gülbün Mesara'ya geçen ve *Edirne Evkaf-ı İslamiyye Tarihi Camiler ve Mescitler* kitabında da yer alan Rifat Osman'ın basılı fotoğraflarından oluşan, kendisinin hazırladığı albümdü. Ancak ısrarlı yaklaşımlarıma karşın bu kaynaktan da bir sonuç elde edemedim.

Üçüncü ve son kaynak ise çok değerli, özgün tarihçimiz Necdet İşli'nin elindeki 68 parçadan oluşan basılı fotoğraf serisiydi. Bu kitabın omurgası da İşli'nin söz edilen fotoğrafları benimle bölüşmesiyle ortaya çıktı. İşli'nin Türkiye'deki en kapsamlı gömüt taşı fotoğraf koleksiyoneri olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu fotoğrafların çoğunluğunun kitabe ve gömüt taşı fotoğrafı olması kaçınılmazdı. Ancak fotoğraflar, tarihi yapılar kadar Edirne Müzesi'nin oluşum sürecini de bize sunması açısından çok önemli.

Edirne'nin geçiş ve erken Cumhuriyet dönemleri görsel tanıklığını üstlenmesi nedeni ile bu fotoğraflar, çok değerli belge niteliğindedir. Kitaptaki Rifat Osman'ın çektiği fotoğraflar aslına sadık kalınarak elektronik ortamda temizlendi. Bu fotoğraflarda yapay zeka kullanılmadı. Yalnızca biyografi bölümündeki birkaç fotoğrafta onarım amacıyla yapay zekadan yararlanıldı.

Çalışmanın desenler bölümü ise iki önemli kurumun arşivlerinden kotarıldı. Yararlanılan ilk kaynak, Ratip Kazancıgil'in günümüz Türkçesi'ne aktardığı, Süleymaniye Kütüphanesi'nde bulunan, Süheyl Ünver'e yazılmış Rifat Osman mektupları oldu. Buradaki desenler hem Rifat Osman'ın yaşamından ipuçları veriyor hem de Edirne'deki dönemin olaylarını film şeridi gibi gözümüzün önünden geçiriyor. İyi bir kalem erbabı olmasına karşın Rifat Osman, mektuplarının paragraf aralarına desenlerini sıklıkla yerleştirerek anlamı güçlendiriyor. Böylelikle mektupları, içeriğin yanında görsellik de taşıyan tarihi belgelere dönüşüyor. Süleymaniye Kütüphanesi'ndeki 792 numaralı 704 sayfalı dosyadan alınan desenlerde Rifat Osman'ın sağlıkçı, müzeci, yazar, milli mücadeleci, ressam, mimar yönlerine başka deyişle geniş entellektüel yelpazesine tanık oluyoruz. İkinci kaynak, Rifat Osman'ın şaşırtacak derecede güçlü çizim becerisini ortaya koyan Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi'ndeki 731 ve 732 yer numaralı, 1929 tarihli "*Edirne'de 25 Sene Tarihi Tetkikler*" başlıklı Edirne Tarihi defterleridir. Bu defterlerde Rifat Osman'ın mimari ve estetik değerlere hakimiyetine, ufkunun genişliğine, bilgisinin ve araştırma tutkusunun derinliğine tanık oluyoruz.

Sonuç olarak bu çalışmada, fotoğraf ve desenlerden devinerek yola çıkılan yepyeni bir Rifat Osman okuması deneyimlendi.

B. Cem Altınel

Introduction

The present volume is not intended as an academic publication but rather as an album that brings together the life story of a multifaceted, multi-identity aesthete with a selection of his drawings and photographs. Conceived as a tribute, it seeks to honor, respect, and commemorate a towering figure of the arts who, within his brief 59-year life span, might rightly be described as Turkey's Leonardo da Vinci.

Two personal recollections of Dr. Rifat Osman remain vivid in my memory. The first dates to my elementary school years (1970), when my grandfather, Arif Dağdeviren (1888–1979), and I attempted to translate Osman's Edirne Rehnüması (Edirne Guide Book) into contemporary Turkish. I recall my grandfather, magnifying glass in hand, reading aloud the text, while I painstakingly transcribed it into my notebook in my awkward handwriting. At the conclusion of each session, I would read my notes back, and Arif Bey would correct them where necessary. Certain words often defied my grasp, and my translations lacked the fluency I desired. Later, transferring the corrected version neatly with a typewriter in my father's office was a source of joy, for it both erased the ungainliness of my handwriting and allowed me to preserve a clean copy in my files. My grandfather's reverence for Rifat Osman was both clear and unwavering.

The second memory belongs to the preparatory stages of my book The Tombstones in Edirne, when I visited Prof. Dr. Filiz Çağman (1940–2021) in her home in Edirne. During the course of our extended conversation, she asserted that, for Edirne, Dr. Rifat Osman was of far greater significance than Prof. Dr. Süheyl Ünver (1898– 1986). On that day, she described Osman as an "ocean" and lamented that he had not yet received the scholarly attention he merited.

It is well established that Dr. Rifat Osman was a successful radiologist, and this aspect of his career has been studied extensively by medical historians. His architectural and engineering contributions have drawn the attention of urban historians, while his work as a museologist, archivist, writer, and painter has been addressed in detail by art historians. His patriotic engagement and embrace of the Republican reforms have been examined by historians of the Republic. Yet, his recognition as a photographer has remained in the background. This book seeks to address that omission by presenting an album that blends his lesser-known drawings with the photographs of Edirne he captured between 1910 and 1932.

My research revealed three principal collections of these photographs. The first, comprising 126 film negatives, represented the most comprehensive source. However, its owner informed me that a "research assistant" in Edirne was already working on the material and declined to share the negatives—complete with Ottoman Turkish annotations in Osman's own handwriting—with me. The second source was an album prepared by Osman himself, containing printed photographs that passed from Süheyl Ünver to his daughter Gülbün

Mesara, and later appeared in *Edirne Evkaf-ı İslamiyye Tarihi Camiler ve Mescitler* book. Despite persistent efforts, I was unable to gain access to this material either.

The third and final collection, however, was generously shared with me by the distinguished historian Necdet İşli, consisting of 68 printed photographs. These images form the backbone of the present book. Given that İşli is the most comprehensive collector of tombstone photographs in Turkey, it was inevitable that many of the photographs would depict epitaphs and tombstones. Yet they also reveal much about the development of the Edirne Museum, thereby adding another layer of historical significance.

As visual witnesses to Edirne's transitional and early Republican periods, these photographs are of considerable documentary value. In this volume, Osman's photographs have been faithfully restored in digital format without recourse to artificial intelligence. Only a few images in the biographical section were lightly restored with AI, solely for preservation purposes.

The section devoted to drawings has been compiled from two institutional archives. The first source is the collection of letters written by Osman to Süheyl Ünver, preserved in the Süleymaniye Library and transcribed into modern Turkish by Ratip Kazancıgil. The drawings embedded within these letters not only shed light on Osman's personal life but also evoke the events of his era in Edirne with cinematic vividness. Though a skilled writer, Osman frequently inserted drawings between the paragraphs of his correspondence, thereby reinforcing meaning and transforming the letters into documents of both textual and visual significance. The drawings presented here are drawn from File No. 792, a 704-page dossier in the Süleymaniye Library, and testify to Osman's wide intellectual range as physician, museologist, writer, patriot, painter, and architect.

The second source consists of two notebooks preserved in the Turkish Historical Society Library, catalogued as Nos. 731 and 732, dated 1929, and titled *Twenty-Five Years of Historical Research in Edirne*. These notebooks reveal Osman's exceptional drawing skill, his mastery of architectural and aesthetic values, the breadth of his vision, and the depth of his knowledge and scholarly dedication.

In sum, this work offers a new reading of Rifat Osman, beginning from his photographs and drawings and extending outward into the multifaceted legacy of his life and thought.

B. Cem Altınel

Teşekkür

- Bu çalışmanın omurgasını oluşturan fotoğrafları sağladığı için değerli tarihçi Sayın **Necdet İşli**'ye,
- Çevirilerde Rifat Osman'ın el yazısını çözmede gösterdiği sabır ve özveri için Sayın **Musa Öncel**'e,
- Orijinallerine sadık kalarak fotoğrafları onaran ve yeniden yapılandırıan değerli fotoğraf sanatçısı Sayın **Enver Şengül**'e,
- Fotoğraf ve desenleri dijital ortama aktaran sevgili **Erhan Kaya**'ya,
- Kitabı tasarlayıp, grafik uygulamalarını zamanında kusursuz tamamlayan sevgili **Edanur Özçelik**'e,
- Arşivlerindeki fotoğraf ve mektup desenlerini kullanmama izin veren **Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesi Müdürlüğü**'ne,
- Arşivlerindeki desenleri kullanmama izin veren **Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi Müdürlüğü**'ne
- Ve bu kitabın basımını üstlenerek Edirne'mizin kültür hayatına kazandıran **Trakya Üniversitesi Rektörlüğü**'ne

Acknowledgements

I am sincerely grateful to,

- Esteemed historian **Mr. Necdet İşli** for providing me with Rifat Osman's photographs, which were the backbone of the book,
- **Mr. Musa Öncel**, the key person, who completed the meticulous transcription of Rifat Osman's handwriting,
- Photography artist dear **Enver Şengül** who was royal to the originals of the photographs, for refitting and rehabilitating them,
- Photographer dear **Erhan Kaya** for digitilazing photographs and drawings,
- Graphic designer dear **Edanur Özçelik** for her patience, designing and preparing the book for publication,
- Directorate of the **Süleymaniye Manuscript Library**, which allowed me to use the photographs and letter drawings in its archive,
- Directorate of the **Turkish Historical Society Library**, which allowed me to use the drawings in its archive,
- And to the **Rectorate of Trakya University**, which undertook the printing of this book and brought it to the cultural life of Edirne.

Yaşam Öyküsü

Dr. Rifat Osman Tosyavizade (18 Şubat 1874 İstanbul – 10 Mayıs 1933) Türk radyolog, tarih yazarı, müzeci, ressam, mimar, fotoğraf sanatçısı.

18 Şubat 1874 tarihinde Üsküdar'da dünyaya geldi. Babası Tosyavizade Osman Feyzi Efendi, annesi İkbal Hanım'dır.

Selimiye Mekteb-i İptidaisi ve Taş Mektep'te ilkokulu, Paşakapısı Askeri Rüştiyesi'nde ortaokulu okudu. 15 Haziran 1889'da Kuleli Tıbbiye İdadisi'ne (lise) girdi. Lise yıllarında ressam Süleyman Seyyid Bey'in öğrencisi oldu. V. Murat'ın portresini yaptığı savıyla 7,5 ay Harp Okulu'nda hapis yattı, 1892'de mezun oldu ve eğitimini Askeri Tıbbiye'de (tıp fakültesi) sürdürdü.

Tıp fakültesi yıllarında Batıcılık görüşlerini savunan Doktor Abdullah Cevdet ile ilişkileri nedeni ile 171 gün tutuklu kaldı. II. Abdülhamit'in yönergesi ile kendisine Namık Kemal, Ziya Paşa, Ali Suavi gibi Genç Osmanlıların fotoğraflarını çekmesi, çoğaltması ve satması suçları yöneltildi.

29 Mayıs 1899'da Askeri Tıbbiye'yi hekim yüzbaşı olarak tamamladı ve Gülhane Askeri Tıbbiye Tatbikat Okulu'nda Alman Prof.Dr. Robert Reider ve Prof.Dr. George Deycke'nin yanında asistanlık yaptı. Radyolojinin Türkiye'de kurucusu olan Robert Reider Paşa'nın yardımcılığına ve röntgen bölümü şefliğine yükseldi. 3 Haziran 1900'de Gülhane Seririyat Hastanesi'nde tıp eğitimi levhalarının çizimini yapması nedeni ile Sanayi Madalyası aldı. Aynı hastanede röntgen uzmanlığında gösterdiği başarı ve Almanya'da yayınladığı tıp anıları ve gözlemleri nedeniyle 18 Şubat 1902'de dördüncü derece Krone ve Prusse nişanı ile ödüllendirildi.

Askeri Tıp Mektebi'nin Demirkapı'da bulunan kimya laboratuvarında röntgen aygıtı kurarak röntgen filmleri çeken Esad Feyzi ile çalıştı. 1897 Osmanlı-Yunan savaşı sırasında Yıldız'daki Askeri Hastane'ye sevk edilmiş ağır yaralıların bedenindeki yeri bilinmeyen kurşun ve mermi parçalarının tespiti için bu aygıtı kullandılar. İlk hastaları olan Boyabatlı Mehmet'in el radyografilerinin dünya tıp tarihinde savaş yaralıları üzerinde yapılan ilk röntgen uygulaması olduğu kabul edilir.

21 Ekim 1903'te sol kolağası (yüzbaşı ile binbaşı arası) rütbesi ile Edirne Merkez Asker Hastanesi röntgen şefliğine atandı. Almanya'dan sipariş edilen üç takım röntgen aygıtını teslim almak üzere 9 Kasım 1905'te Edirne'den Selanik'e, 25 Şubat 1906'da Selanik'ten Manastır'a gönderildi. Dr. Rifat Osman bu aygıtlardan birini Selanik, diğerini Manastır asker hastanelerinde kurdu ve sağlık personelini eğitti. Bu etkinlikleri nedeni ile kendisine beşinci rütbe Mecidi Nişanı verildi. 5 Ekim 1906'da Edirne'ye dönerek son aygıtı Edirne Asker Hastanesi'nde kurdu. 14 Temmuz 1908'de sağ kolağalığına (yüzbaşı ile binbaşı arası) yükseltildi. Edirne tarihi ile ilgili araştırmalar yaparak arşivini oluştururken tıp pratiğini de sürdürdü.

I.Balkan Savaşı Edirne Kuşatması ve Edirne'nin işgali süresince Edirne'de kalarak askeri hastanede hekimlik görevini sürdürdü. Bulgar askerleri ve *Makedon-Edirne Gönüllüleri*'nin kötü davranışlarına tanıklık ederek günlüklerini tuttu.

Mart 1915'de binbaşı rütbesiyle Edirne Asker Hastanesi Başhekimliği'nden Haydarpaşa Hastanesi Röntgen Şefliği'ne atandı ve bu görevini I. Dünya Savaşı sonuna kadar sürdürdü. 24 Mayıs 1919'da emekliye ayrıldı ve Edirne'ye yerleşti. 21 Mayıs 1917'de Edirneli Fatma Hanım ile evlendi. 2 Temmuz 1919'da kızı Mihrinaz dünyaya geldi

Dr. Rifat Osman, Edirne'de işgalleri protesto etmek ve Trakya'nın savunmasını planlamak için Belediye Başkanı Şevket Dağdeviren, Edirne Milletvekili Faik Kaltakkıran, Avukat Şeref Aykut, Tüccar Kasım Yolageldili ve bazı Edirneli yurtseverlerin katılımı ile 1918 yılında kurulan *Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti*'nin aktif bir üyesi oldu. Şeref Aykut'un sorumluğunda Cemiyet'in Trakya Paşaeli Gazetesi'nde yazılar yazdı ve Mustafa Neyyir (Uskanlı) ile çatışmalar yaşadı.

1919'da Edirne Belediye Meclisi kararı ile Belediye Hastanesi başhekimi oldu.

Edirne'nin Yunan işgali döneminde Cemaat-i İslamiye Müfettişi oldu. Halkı hükümete karşı örgütlediği yolunda ihbarlar yapıldığı için yakın takibe alındı ve bu dönemde *Hayatım ve Hatıratım* adlı notlarını kaleme aldı. Yunanistan'a sürgün edileceği söylentileri üzerine, 20 Nisan 1922'de İstanbul'a kaçtı.

11 Haziran 1923'te Edirne'ye dönerek, Muradiye Mıntıkası Belediye doktoru olarak görev yaptı. Edirne'de çeşitli okullarda doktorluk ve sağlık öğretmenliği görevlerinde bulundu. Edirne Sanayi Okulu'nda resim dersleri verdi.

Edirne'nin ilk müzesi olan Arkeoloji Müzesi'ni 1925 yılında Selimiye Külliyesi Darülhadis Medresesi 'nde Arif Dağdeviren ve Necmi İğe ile birlikte kurdu. Milli Mecmua ve İstanbul Şehremaneti mecmualarında yazıları yayımlandı.

Mimarlık ile ilgilenen ilk doktordur. Edirne'de İttihat ve Terakki Kulübü olarak yapılan, sonra Halkevi ve Milli Eğitim Müdürlüğü olarak kullanılan yapının mimarı ve mühendisidir. Yapının iç mekân süslemelerini (tavan, çini pano ve çerçeveler) çizdi ve boyadı. Vali Hacı Adil Bey Çeşmesi'nin, günümüzde Bedesten Çarşısı önünde bulunan Merkez Asker Hastanesi Çeşmesi'nin ve Halkevi Çeşmesi'nin mimarıdır. 1951 yılındaki depremde yıkılan Edirne Memleket Hastanesi (Belediye Hastanesi) ile Kırklareli Asker Hastanesi'nin projelerini çizdi.

Mimari özelliklerini incelediği Edirne'deki Türk evlerini yazıları, kroki ve fotoğraflarıyla anlattığı Edirne Evleri adlı kitabında topladı. Üzerinde 25 yıl çalıştığı *Edirne Sarayı*'nı da Edirne Sarayı adı ile kitap haline getirdi. Edirne şehir rehberi niteliğindeki yapıtı *Edirne Rehnüması* ismini taşır.

Dr. Rifat Osman, 1923 yılında İstanbul'da Muhittin Hattatoğlu aracılığı ile Prof.Dr. A.Süheyl Ünver ile tanıştı. Karşılıklı mektuplaşmalar ile devam eden bu dostluk, Rifat Osman'ın ölümüne kadar sürdü. Edirne'de yaşanan gelişmelerden söz edilen mektuplar, Edirne ile ilgili önemli bilgiler içerir. Süheyl Ünver, Edirne sevgisini kendisine Rifat Osman'ın aşıladığını ifade eder. Dr. Ratip Kazancıgil'in günümüz Türkçesi'ne aktardığı on yıllık zaman dilimine yayılan bu mektuplar, Edirne şehrinin bir belleği niteliğindedir.

10 Mayıs 1933'te yaşamını yitirdi. Edirne'de Nazırçeşme Mezarlığı'na gömüldü.

Kitapları

- Edirne Rehnüması – Edirne Vilayet Matbaası 1920 Edirne
- Edirne Sarayı – Türk Tarih Kurumu 1957 Ankara
- Edirne Tarihi
- Edirne Evleri – Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu 1976 İstanbul
- Edirne Evkaf-ı İslamiyye Tarihi Camiler ve Mescitler – Vakıflar Genel Müdürlüğü 1999 Ankara
- Hayatım ve Hatıratım "Dr. Rifat Osman'ın Öğrencilik ve Gülhane Anıları" (1879 - 1921) – GATA Basımevi 1998 Ankara
- Tosyavizade Dr. Rifat Osman'ın Kaleminden Edirne, Edirne Belediyesi 2013 Edirne
- Mufassal Edirne Saray-ı Hümayunu ve Kasırları nüsha-i saniye, Milli Saraylar İdaresi 2024 İstanbul
- Edirne Mektupları "Dr. Rifat Osman Bey ile Ord. Prof. Dr. Süheyl Ünver'in Mektupları" 2 cilt – Edirne Belediyesi Yayınları 2015-16 Edirne
- Milli Mecmua'daki Edirne Abideleri Yazıları - Trakya Üniversitesi 2015 Edirne

Kaynakça

1. Altınel, B.Cem. **Kuruluşunun 100. Yılında Trakya Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Yöneticilerinin Yaşam Öyküleri**, Edirne Belediye Başkanlığı Yayınları sayfa: 57-62, 2018 Edirne ISBN 9786056759444.
2. Altınel, B. Cem. **Edirne'nin Gömüt Taşları/ Tombstones in Edirne**, Maestro Reklamcılık San.Tic.Ltd.Şti. sayfa: 206-207, Aralık 2021 İstanbul ISBN 9786058030329.
3. Aykut, Mehmet Şeref. **Trakya Milli Mücadele Tarihi Malta Hatıratı ve Malta'da Türkler**, Alfa Yayınları, sayfa: 7-124, Aralık 2010 İstanbul ISBN 9786051062914.
4. Bıyıklıoğlu, Tevfik. **Trakya'da Milli Mücadele**,cilt:1 Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları sayfa:124-280 ve 346-347 1992 Ankara ISBN 9751604648.
5. Bilar, Ender. **Edirne Şehir Tarihçileri ve Eserleri**,Hiperlink Yayınları,sayfa: 273-299 Ekim 2019 İstanbul ISBN 9786052814970.
6. Çulpan, Cevdet.**Tosyavizade, Dr. Rifat Osman 1874-1933, Hayatı ve Eserleri**, İstanbul Üniversitesi Tıp Tarihi, sayfa: 20-26 ve 35-37, 1959 İstanbul.
7. Güner, Zekai. **Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin Kuruluşu ve Faaliyetleri (1 Aralık 1918 - 13 Mayıs 1920)**, Atatürk Araştırma Merkezi sayfa: 11-176, 1998 Ankara ISBN 9751609682.

8. Kazancıgil, Ratip. **Edirne Mektupları**, cilt: I, Edirne Belediye Başkanlığı Yayınları, 2015 Edirne ISBN 9789944539074.
9. Kazancıgil, Ratip. **Savaşı Yaşayanların Kaleminden Edirne Balkan Savaşı Anıları**, Edirne Valiliği Kültür Yayınları, sayfa: 209-231, 2013 İstanbul ISBN 9786051494357.
10. Kazancıgil, Ratip. Gökçe, Nilüfer. T**osyavizade Dr. Rifat Osman'ın Kaleminden Edirne**, Edirne Belediyesi Yayınları, sayfa: 11, 2013 Edirne ISBN 9789944539029.
11. Kazancıgil, Ratip. **Edirne Şehir Tarihi Kronolojisi**, Edirne Valiliği Yayınları, sayfa: 147, 1999 Edirne ISBN 9755850759.
12. Özlen, Fatma. **Ve insan kendi içini gördü!**, #tarih dergisi, cilt: 5 sayfa: 82-89, Ekim 2014.
13. Sayar Ahmet, Güner. **Rifat Osman**, TDV İslam Ansiklopedisi (DİA), 2008 cilt: 35, sayfa: 105-106.
14. Tosyavizade, Rifat Osman. **Edirne Rehnüması (Edirne Şehir Kılavuzu)**, çeviren: Dr. Ratip Kazancıgil, Edirne Valiliği Kültür Yayınları, 2013 İstanbul ISBN 9786051490168.
15. Tosyavizade, Rifat Osman. **Edirne Sarayı**, yayınlayan: Prof. Dr. Süheyl Ünver, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1989 Ankara ISBN 9751601509.
16. Tosyavizade, Rifat Osman. **Edirne Evleri ve Konakları**, hazırlayan: Prof. Dr. Süheyl Ünver, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu 1983.
17. Tosyavizade, Rifat Osman. **Edirne Evkaf-ı İslamiyye Tarihi Camiler ve Mescitler**, çeviren: Ülkü Ayan Özsoy T.C. Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları 1999 Ankara ISBN 9751922674.
18. Tosyavizade, Rifat Osman. **"Hayatım ve Hatıratım" "Dr. Rifat Osman'ın Öğrencilik ve Gülhane Anıları (1879 - 1921)"**, çeviren: Dr. Ratip Kazancıgil, sayfa: 50, 117-118, GATA Basımevi 1998 Ankara.
19. Tosyavizade, Rifat Osman. **Mufassal Edirne Saray-ı Hümayunu ve Kasırları nüsha-i saniye**, Milli Saraylar İdaresi Yayınları, yayına hazırlayanlar: Dr. Şenay Öztürk Yılmaz ve Dr. Şeyma Dereci, sayfa: 10-159, 2024 İstanbul ISBN 9786257380430
20. Yıldırım, Şahin. Karakaş, Günay. **Edirne Müzeleri ve Ören Yerleri / Edirne Museum and Sites**, TC Kültür ve Turizm Bakanlığı / Yapı Kredi Yayınları, sayfa: 92, 2006 İstanbul ISBN 9750811275

Biography

Dr. Rifat Osman Tosyavizade (February 18, 1874, Istanbul – May 10, 1933) was a Turkish radiologist, historian, museologist, painter, architect, and photographer.

He was born in Üsküdar on February 18, 1874. His father was Tosyavizade Osman Feyzi Efendi, and his mother was İkbal Hanım.

He completed his primary education at Selimiye Mekteb-i İptidaisi and Taş Mektep, and his secondary education at Paşakapısı Military Rüştiye. On June 15, 1889, he entered Kuleli Military Medical High School. During his high school years, he was a student of painter Süleyman Seyyid Bey. He was imprisoned for seven and a half months at the Military Academy for allegedly painting a portrait of Sultan Murad V. He graduated in 1892 and continued his studies at the Military School of Medicine. During medical school, due to his association with Dr. Abdullah Cevdet, who advocated Westernist ideas, he was imprisoned for 171 days. Under Sultan Abdulhamid II's directive, he was accused of photographing, reproducing, and selling portraits of Young Ottomans such as Namık Kemal, Ziya Pasha, and Ali Suavi.

On May 29, 1899, he graduated from the Military Medical School as a captain physician and began working at Gülhane Military Medical School under German professors Robert Rieder and George Deycke. He became the assistant of Robert Rieder Pasha, the founder of radiology in Turkey, and later head of the radiology department. On June 3, 1900, he received the Sanayi Medal for drawing medical education charts at Gülhane Hospital. For his success in radiology and his published medical memoirs and observations in Germany, he was awarded the fourth-class Krone and Prussian Order on February 18, 1902.

He collaborated with Esad Feyzi, who set up X-ray equipment in the chemistry laboratory of the Military Medical School in Demirkapı. During the Greco-Turkish War of 1897, they used this equipment at the Military Hospital in Yıldız Palace to locate unknown bullets and shrapnel in severely wounded soldiers. The radiographs taken of their first patient, Mehmet from Boyabat, are considered the first use of X-rays on war casualties in medical history.

On October 21, 1903, he was appointed chief of radiology at Edirne Central Military Hospital with the rank of senior captain. He traveled to Thessaloniki (1905) and Monastir (1906) to receive and install X-ray machines ordered from Germany, training medical staff in their use. For these efforts, he was awarded the fifth-class Order of the Medjidie. He later returned to Edirne to install the last device at Edirne Military Hospital. On July 14, 1908, he was promoted to lieutenant colonel. While continuing his medical practice, he also conducted historical research on Edirne and began building his personal archive.

During the First Balkan War, the Siege of Edirne, and the city's occupation, he remained in Edirne, working as a physician at the military hospital and documenting the abuses of Bulgarian soldiers and *Macedonian-Edirne volunteers* in his diaries.

In March 1915, with the rank of major, he was appointed head of radiology at Haydarpaşa Hospital in Istanbul, where he served until the end of World War I. He retired on May 24, 1919, and settled in Edirne. On May 21, 1917, he married Fatma Hanım from Edirne. Their daughter, Mihrinaz, was born on July 2, 1919.

Dr. Rifat Osman became an active member of the **Thrace-Paşaeli Defense of Rights Society** (founded in 1918) alongside Mayor Şevket Dağdeviren, MP Faik Kaltakkıran, lawyer Şeref Aykut, merchant Kasım Yolageldili, and other patriots to resist occupation and defend Thrace. He wrote articles for the society's newspaper under Şeref Aykut's direction and engaged in disputes with Mustafa Neyyir (Uskanlı).

In 1919, he was appointed chief physician of Edirne Municipal Hospital by decision of the city council. During the Greek occupation of Edirne, he became Inspector of the Islamic Community. As he was accused of organizing the public against the government, he came under close surveillance and wrote his memoirs My Life and Memories. With rumors of deportation to Greece, he fled to Istanbul on April 20, 1922.

On June 11, 1923, he returned to Edirne and worked as a municipal doctor in the Muradiye district. He also served as a physician and health teacher at various schools and gave art lessons at Edirne Industrial School.

In 1925, together with Arif Dağdeviren and Necmi İğe, he founded Edirne's first museum, the Archaeological Museum, in the courtyard of Selimiye Mosque. His writings appeared in Milli Mecmua and İstanbul Şehremaneti Mecmuası.

He was the first physician in Turkey to engage in architecture. He designed and engineered the building originally constructed as the Union and Progress Club in Edirne, later used as the People's House and Provincial Directorate of Education. He also drew and painted the interior decorations (ceilings, tile panels, and frames). Among his architectural works are the Hacı Adil Bey Fountain, the Central Military Hospital Fountain (now in front of Bedesten Bazaar), and the People's House Fountain. He designed the Edirne Municipal Hospital (later destroyed in the 1951 earthquake) and Kırklareli Military Hospital.

He documented the architectural features of traditional Turkish houses in Edirne in his book Edirne Houses with drawings and photographs. He also compiled 25 years of research on the Edirne Palace into the book **Edirne Palace**. His work **Edirne Rehnüması** served as a guidebook for the city.

In 1923, he met Prof. Dr. A. Süheyl Ünver in Istanbul through Muhittin Hattatoğlu. Their friendship, maintained through correspondence until Rifat Osman's death, contained important information about Edirne's history. Süheyl Ünver credited Rifat Osman with instilling in him a deep love for Edirne. The letters, later transcribed by Dr. Ratip Kazancıgil, are considered a memory archive of the city.

Dr. Rifat Osman died on May 10, 1933, and was buried in Nazırçeşme Cemetery in Edirne.

Books

- Edirne Rehnüması – Edirne Vilayet Printing House, 1920, Edirne
- Edirne Sarayı – Turkish Historical Society, 1957, Ankara
- Edirne Tarihi
- Edirne Evleri – Turkish Touring and Automobile Association, 1976, Istanbul
- Edirne Evkaf-ı İslamiyye Tarihi: Mosques and Masjids – Directorate General of Foundations, 1999, Ankara
- Hayatım ve Hatıratım: Student Years and Gülhane Memories (1879–1921) – GATA Publishing, 1998, Ankara
- Edirne Letters: Correspondence between Dr. Rifat Osman and Prof. Dr. Süheyl Ünver (2 vols.) – Edirne Municipality Publications, 2015–2016, Edirne
- From the Pen of Tosyavizade Dr. Rifat Osman: Edirne. Edirne Municipality 2013, Edirne
- Detailed Description of the Edirne Imperial Palace and Pavilions National Palaces Administration 2024, Istanbul
- Edirne Monument Articles in Milli Mecmua - Trakya University 2015 Edirne

References

1. Altınel, B. Cem. The Biographies of the Leaders of the Trakya-Paşaeli Defense of Rights Association on its 100th Anniversary. Edirne Municipality Publications, pp. 57–62, 2018, Edirne. ISBN 9786056759444.
2. Altınel, B. Cem. Edirne's Tombstones / Tombstones in Edirne. Maestro Reklamcılık San. Tic. Ltd. Şti., pp. 206–207, December 2021, Istanbul. ISBN 9786058030329.
3. Aykut, Mehmet Şeref. History of the National Struggle in Thrace: The Malta Memoirs and Turks in Malta. Alfa Publishing, pp. 7–124, December 2010, Istanbul. ISBN 9786051062914.
4. Bıyıklıoğlu, Tevfik. The National Struggle in Thrace, Vol. 1. Turkish Historical Society Publications, Atatürk Supreme Council for Culture, Language and History, pp. 124–280 and 346–347, 1992, Ankara. ISBN 9751604648.
5. Bilar, Ender. Edirne's City Historians and Their Works. Hiperlink Publications, pp. 273–299, October 2019, Istanbul. ISBN 9786052814970.
6. Çulpan, Cevdet. Tosyavizade Dr. Rifat Osman 1874–1933: His Life and Works. Istanbul University, History of Medicine, pp. 20–26 and 35–37, 1959, Istanbul.
7. Güner, Zekai. The Foundation and Activities of the Trakya-Paşaeli Defense of Rights Association (December 1, 1918 – May 13, 1920). Atatürk Research Center, pp. 11–176, 1998, Ankara. ISBN 9751609682.

8. Kazancıgil, Ratip. Edirne Letters, Vol. I. Edirne Municipality Publications, 2015, Edirne. ISBN 9789944539074.
9. Kazancıgil, Ratip. Memories of the Balkan War in Edirne from the Pens of Eyewitnesses. Edirne Governorship Cultural Publications, pp. 209–231, 2013, Istanbul. ISBN 9786051494357.
10. Kazancıgil, Ratip; Gökçe, Nilüfer. From the Pen of Tosyavizade Dr. Rifat Osman: Edirne. Edirne Municipality Publications, p. 11, 2013, Edirne. ISBN 9789944539029.
11. Kazancıgil, Ratip. Chronology of Edirne's Urban History. Edirne Governorship Publications, p. 147, 1999, Edirne. ISBN 9755850759.
12. Özlen, Fatma. "And Man Saw Inside Himself!" #Tarih Magazine, Vol. 5, pp. 82–89, October 2014.
13. Sayar, Ahmet Güner. "Rifat Osman." Islamic Encyclopedia, Vol. 35, pp. 105– 106, 2008.
14. Tosyavizade, Rifat Osman. Edirne Rehnüması (Edirne City Guide), translated by Dr. Ratip Kazancıgil. Edirne Governorship Cultural Publications, 2013, Istanbul. ISBN 9786051490168.
15. Tosyavizade, Rifat Osman. The Palace of Edirne, published by Prof. Dr. Süheyl Ünver. Turkish Historical Society Publications, Atatürk Supreme Council for Culture, Language and History, 1989, Ankara. ISBN 9751601509.
16. Tosyavizade, Rifat Osman. Edirne Houses and Mansions, prepared by Prof. Dr. Süheyl Ünver. Turkish Touring and Automobile Association, 1983.
17. Tosyavizade, Rifat Osman. History of Edirne's Islamic Foundations: Mosques and Masjids, translated by Ülkü Ayan Özsoy. Directorate General of Foundations Publications, 1999, Ankara. ISBN 9751922674.
18. Tosyavizade, Rifat Osman. My Life and Memories: Student Years and Gülhane Memoirs (1879–1921), translated by Dr. Ratip Kazancıgil. GATA Press, pp. 50, 117–118, 1998, Ankara.
19. Tosyavizade, Rifat Osman. Detailed Description of the Edirne Imperial Palace and Pavilions, 2nd Edition, prepared by Dr. Şenay Öztürk Yılmaz and Dr. Şeyma Dereci. National Palaces Administration Publications, pp. 10–159, 2024, Istanbul. ISBN 9786257380430.
20. Yıldırım, Şahin; Karakaş, Günay. Edirne Museums and Archaeological Sites. Turkish Ministry of Culture and Tourism / Yapı Kredi Publications, p. 92, 2006, Istanbul. ISBN 9750811275.

Bitirirken

Yola çıktığımda kendi değerlerimizi gün yüzüne çıkarma ve ayrıtına varma ilkesini benimsemiştim. Şimdi o ilke doğrultusunda çok önemli bir değerimiz olan Rifat Osman'ı irdelemeyi sürdürmek gerektiği düşüncesindeyim.

Süheyl Ünver'in "Herşey biter Edirne bitmez" söyleminden hareketle Rifat Osman'ın da bu çalışma ile bitmeyeceği açık. Süheyl Ünver ile başlayan, Ratip Kazancıgil ile süren bu irdeleme süreci başta "Öğretim Görevlisi"nin elindeki 126 kare fotoğraf sonra Gülbün Mesara'daki albüm yayımlanmadıkça Edirne şehir tarihi açısından eksik kalacaktır.

Rifat Osman'ın desen, eskiz, suluboya ve yağlıboyalarından örneklerin koleksiyonlardan ve kurumlardan toplanarak bir monograf oluşturulmasının kaçınılmaz olduğu görüşündeyim.

Süheyl Ünver ile Çelik Gülersoy'un hazırladığı "Edirne Evleri" kitabı bir bulmaca niteliğindedir. Bu yapıtın disiplinli bir şekilde metodolojik olarak baştan ele alınması gerekir.

Son olarak Türk Tarih Kurumu'nda bulunan Rifat Osman'ın basılmamış olan yapıtlarının ivedilikle toparlanarak basılması gerekir. Ancak bütün bu işlemler tamamlandıktan sonra detaylı bir Rifat Osman külliyatı ortaya çıkacaktır.

Closing

When I set out on this path, I embraced the principle of bringing our own values to light and recognizing their significance. Now, in line with that principle, I believe it is necessary to continue examining one of our most important values, Rifat Osman.

Starting from Süheyl Ünver's saying, "Everything may come to an end, but Edirne never ends," it is clear that Rifat Osman, too, will not come to an end with this work. The process of exploration, which began with Süheyl Ünver and continued with Ratip Kazancıgil, will remain incomplete in terms of the history of the city of Edirne until the 126-frame photo collection in the hands of the "Lecturer" as well as the album in Gülbün Mesara, are published.

I believe it is inevitable to compile a monograph by gathering examples of Rifat Osman's drawings, sketches, watercolors, and oil paintings from collections and institutions.

The book Edirne Houses, prepared by Süheyl Ünver and Çelik Gülersoy, is in the nature of a puzzle. This work needs to be revisited from the beginning in a disciplined and methodological manner.

Finally, Rifat Osman's unpublished works in the Turkish Historical Society should be urgently compiled and published. Only after all these steps are completed will a comprehensive Rifat Osman corpus truly emerge.

Dizin / İndex

Ahi Hasan Mescidi / Masjid..... 96
Alaca Cami / Mosque..... 97
Arif Dağdeviren..... 7-9-13-17-151-158-177-181
Atik Ali Paşa Camii / Mosque 51
Ayşe Kadın Camii / Mosque..... 94-95
Belediye / Manucipality..... 13-17-42—50-79-102-104-106
Beylerbeyi Camii / Mosque..... 84-86-97
Cafer Çelebi Mescidi / Masjid..... 49
Darülhadis Camii / Mosque..... 144-145-146-147-152-154-156-157-158
Eski Cami / Mosque..... 82-89-90-92
Fatma..... 175-176-177
Ferruh Ağa Mescidi / Masjid..... 49
Gazi İlkokulu / Primary school..... 105
Hacı Sofu Mescidi / Masjid..... 51
Havva Hanım..... 181
Hızırağa Mescidi / Masjid..... 76
II. Bayezit..... 135-136-137-138-139-140-142-143-181-199-204-229
Kevseç Balaban Mescidi / Masjid..... 48
Kuşdoğan Camii / Mosque..... 52
Lutfi Hatun..... 101
Medrese Ali Bey Camii / Mosque..... 93
Meriç Köprüsü / Bridge..... 118
Merkez Hastanesi / Central Hospital..... 12-13-16-17-21-76
Mihal Köprüsü / Bridge..... 38-74-75-171-222
Muradiye Camii / Mosque..... 54-83-205-208
Pavli Kesariati..... 168
Sitti Sultan..... 108-109-110-111-112
Sofu Bayezit Camii / Mosque 96
Süheyl Ünver..... 7-8-9-10-13-17-22-25-34-35-41-188-189-195- 202-231
Sultan Selim Camii / Selimiye Mosque..... 11-17-50-53-58-62-63-64-65-68-69-70-71-73-79-82-92-104-105-158-183-196-197-198
Şah Melek Paşa Camii / Mosque..... 114
Şahabettin Paşa Camii / Mosque..... 50
Şehzade Selçuk..... 153
Tunca Köprüsü / Bridge..... 116-117
Üç Şerefeli Cami / Mosque..... 82-92-125-128-129-130-131-134
William Hussey..... 172-173
Yıldırım Camii / Mosque..... 119-121-122-123
Yusuf bin Mihal..... 98-99-100

Dr. Rıfat Bozyavuzade

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
1982